

14.1.2004

Oikeusministeriö

19. 01. 2004
ad 12, 41, 2003
01015:00/2003
davo

LAUSUNTO EUROOPPAYHTIÖLAKITYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ

Pyydettyinä lausuntona Eurooppayhtiölakityöryhmän mietinnöstä (Oikeusministeriö, työryhmämietintö 2003:9) Helsingin kauppakorkeakoulu esittää kunnioittaen seuraavan.

Eurooppayhtiö on ylikansallinen yhtiömuoto, jonka avulla EU:n eri jäsenvaltioiden yritykset voivat harjoittaa yhteistyötä jäsenvaltioiden rajojen yli. Kyseessä on toisenlaiseen järjestelyyn perustuva yhtiöoikeuden harmonisointi kuin pitkään jatkunut kansallisten osakeyhtiölainsäädäntöjen harmonisointi. Viimeksi mainittu perustuu kansallisten sääntöjen yhdenmukaistamisvelvoitteeseen direktiivien täytäntöönpanon kautta, mutta eurooppayhtiösääntely perustuu suoraan sovellettavaan säädökseen, Eurooppayhtiön säännöistä annettuun neuvoston asetukseen 2157/2001.

Eurooppayhtiömuodon käyttöönotto täydentää suomalaisen elinkeinoelämän kannalta tärkeällä tavalla EU:n yhteismarkkinaoikeudellista yhtiölainsäädäntöä. Kyseisen yhtiömuodon avulla suomalaiset julkiset osakeyhtiöt ja Suomeen rekisteröivät eurooppayhtiöt voivat siirtyä pois Suomesta ja toisaalta ulkomaiset yhtiöt siirtyä Suomeen. Useissa tapauksissa voidaan luopua konsernirakenteesta sulauttamalla kohdevaltiossa olevat tytäryhtiöt emoyhtiöön ja jatkamalla toimintaa kohdevaltiossa sivuliikemuodossa tai suoraan rajan yli.

Mietintöön sisältyvä lainsäädäntöehdotus sisältää vain neuvoston asetusta täydentävät säännökset, jotka jäsenvaltioiden on annettava tai jotka sallitaan asetuksesta poikkeavana tai sitä täydentävänä kansallisena sääntelynä. Tarkoituksena on aikaansaada kansalliset säännökset asetuksen täytäntöönpanon varmistamiseksi. Tavoitteena on mahdollistaa eurooppayhtiön perustaminen ja rekisteröinti Suomessa, suomalaisten yhtiöiden osallistuminen toiseen jäsenvaltioon rekisteröitävän eurooppayhtiön perustamiseen sekä eurooppayhtiön kotipaikan siirtäminen Suomeen tai Suomesta toiseen jäsenvaltioon.

Mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi laki eurooppayhtiöstä (societas Europaea, SE) ja siitä aiheutuvat muutokset lukuisiin muihin kohtiin lainsäädännössä. Mietinnössä käytetään hyväksi neuvoston asetuksessa sallittuja poikkeusmahdollisuuksia sääntelyn yhdenmukaistamiseksi ja selventämiseksi suhteessa julkisia osakeyhtiöitä koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön. Ehdotetut säännökset ovat siten yhdenmukaiset voimassa olevan osakeyhtiölain ja muun yhtiölainsäädännön kanssa. Osakeyhtiölain kokonaisuudistuksen yhteydessä omaksuttavat ratkaisut on tarkoitus myöhemmin ulottaa myös eurooppayhtiöihin.

Keskeiset kohdat ehdotetuissa kansallisissa säännöksissä liittyvät osakkaiden ja velkojien suojaan. Sekä osakkailla että velkojilla, jotka vastustavat sulautumista toiseen valtioon rekisteröitävään yhtiöön tai yhtiön kotipaikan siirtämistä toiseen valtioon, olisi ehdotuksen mukaan oikeus saada lunastus osakkeistaan. Neuvoston asetuksessa säädetystä vähimmäistasosta poik-

keava suoja on luonnollisesti yhteismarkkinoilla kilpailutekijä, joka voi vaikuttaa yhtiön kotipaikan valintaan. Mietinnön mukaan kuitenkin osakkeiden lunastus on esimerkiksi kansallisten fuusioiden yhteydessä osoittautunut toimivaksi oikeussuojakeinoksi, ja sen soveltamista vastaaviin toimiin eurooppayhtiöissä pidetään perusteltuna.

Toinen kriittinen osa-alue koskee ehdotetun kansallisen sääntelyn vaikutuksia rahoitusmarkkinoilla ja nimenomaan suhdetta rahoitus- ja vakuutuslainsäädäntöön. Työryhmä ehdottaa näiden erityissääntelyjen yhdenmukaistamista ehdotettujen kansallisten säännösten kanssa. Siten rahoitus- ja vakuutuslainsäädännön soveltamisalueella toiseen valtioon sulautuvan tai siirtyvän yhtiön tulisi ehdotuksen mukaan täyttää sulautumisen tai kotipaikan siirron edellytyksenä olevat kansallisen toimialasääntelyn vaatimukset.

Työryhmän linjausten kilpailuvaikutuksia yhteismarkkinoilla on vaikea ennakoida. Kuitenkin voidaan pitää perusteltuna, että harmonisoinnissa sallittua kansallista sääntelyvaltuutta käytetään kohtuullisessa määrin hyväksi tärkeiden kansallisten lainsäädäntötavoitteiden toteuttamiseksi. Edellä on viitattu muutamiin näistä tavoitteista, nimittäin koordinointiin kansallisen osakeyhtiöoikeuden kanssa, osakkaiden ja velkojien suojaan sekä rahoitus- ja vakuutuslainsäädännön erityispiirteisiin.. Työryhmän mietinnössä omaksuttuja linjauksia voidaan näissä ja muissakin kohdissa pitää tässä vaiheessa tasapainoisena kompromissina yhteismarkkinoiden vaatimusten ja lähinnä riittävän oikeussuojan varmistamiseen tähtäävien kansallisten tavoitteiden välillä.

- Asiantuntijana lausunnon valmistelussa on ollut yksityisoikeuden professori Matti Rudanko.

Rehtori

Eero Kananen

Toimistopäällikkö

Ulla Saarelainen